

**TUCHTRAAD VOOR ADVOCATEN
VAN DE ORDES VAN HET RECHTSGEBIED
VAN HET HOF VAN BEROEP TE
ANTWERPEN**

TWEEDE KAMER

SENTENTIE van 25 november 2021

Inzake **TAA/SL/0404/2021**

Meester X

I . DE PROCEDURE

De voorzitter van de tuchtraad heeft mr. X bij aangetekend schrijven van 3 juni 2021 opgeroepen om te verschijnen voor de tuchtraad voor advocaten van de ordes van het rechtsgebied van het hof van beroep te Antwerpen, kamer 2, op de zitting van donderdag 24 juni 2021 om 14uur.

Op de zitting van 24 juni 2021 de behandeling uitgesteld naar de zitting van 28 oktober 2021.

De tuchtraad heeft de zaak op 28 oktober 2021 behandeld in openbare zitting en de rechtspleging geschiedde in het Nederlands.

Mr. X was aanwezig, bijgestaan door mr. Y, en werd op zijn verzoek gehoord.

Vicestafhouder Q, aangesteld als onderzoeker door de stafhouder van balie Limburg, werd gehoord in zijn verslag.

Mr. Y werd gehoord in zijn middelen van verdediging. Hij heeft ter zitting conclusies en een bundel met één stuk neergelegd.

De uitspraak gebeurt in openbare zitting.

II. TENLASTELEGGINGEN

Mr. X werd opgeroepen om zijn verdediging waar te nemen en om uitspraak te horen doen over de volgende feiten die hem ten laste worden gelegd :

- Vermelding op de website van uw kantoor, minstens vanaf 4/09/2020 t/m 7/09/2020, van volgende quote met bijhorende foto en titel *“Advocaten met slagkracht”*, de quote: *“Heb nooit seks aan de vooravond van een groot proces, je verliest de drang de procureur te naaien”*;
- Interview TV Limburg op 8/10/2020 met o.m. volgende uitspraken: *“Ik ben voorstander van een eerlijk proces, maar ik denk dat sommige mensen in deze maatschappij niet meer kunnen functioneren en zoals een kanker moeten worden weggesneden. En dat ze als een dolle hond, ook al ben ik een dierenliefhebber, eigenlijk moeten worden afgespoten”*. Waarna u er nog aan toevoegde: *“Na een eerlijk proces, uiteraard met invulling van alle rechten van verdediging die ze maar kunnen aanwenden. Maar dit is een bijzonder, hallucinant horror dossier”*;
- Interview Het Belang van Limburg 19/11/2020 met o.m. volgende verklaring: *“En als ik zeg dat... sommige daders na een eerlijk proces in uitzonderlijke gevallen mogen worden “afgemaakt als dolle honden”, dan meen ik dat”*;
- Verklaring op 19/11/2020 tijdens het programma *“Justice for All”* op Tv-zender VIER, in antwoord op de vraag van de journalist wat u doet wanneer cliënten uw ereloon niet betalen: *“Ik oefen druk uit”* – vraag van de Journalist: *“Hoe?”* – *“Dat kan ik niet voor de camera zeggen. – stilte – Van een steen kun je niets afkretsen, behalve als je de steen een paar keer tegen de grond slaat kan er misschien soms iets afkomen”*;
- Gedrag tijdens hetzelfde programma op de zender VIER voornoemd: zich samen met een collega, al urinerend, langs de openbare weg laten filmen, op rugzijde.
- Posten op de Facebookpagina van *“Fighters Against Cancer”* dd. 15/04/2021 van volgend bericht: *“Gratis shirts voor diegenen die de daders mishandelen...”*, met daaronder verwijzing naar een krantenartikel in Het Laatste Nieuws van die dag, met als titel *“Tal van steunbetuigingen voor Kevin (29) na zinloze aanval in park”* met bijhorende foto van het slachtoffer.”

Conform het schrijven van de stafhouder van de balie Limburg heeft de klacht o.a. betrekking op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen, meer bepaald op de artikelen 447,455 en 456 Ger.W., en artikel 1 van de Codex Deontologie voor Advocaten, onverminderd de toepasselijkheid van de overige artikelen.

Op grond van artikel 456 Ger.W. komt het aan de tuchtraad toe hierop toe te zien en die inbreuken desgevallend te bestraffen om een behoorlijke beroepsuitoefening te waarborgen.

III. BEOORDELING VAN DE TENLASTELEGGINGEN

1.

Mr. X dient zich te verantwoorden voor een aantal feiten/tenlasteleggingen, waarvan gesteld wordt dat deze onder meer zouden indruisen tegen de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen.

2.

Artikel 455 Ger.W. bepaalt dat de raad van de Orde de opdracht heeft om de eer van de orde van advocaten op te houden en de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, die aan het beroep ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen, te handhaven.

Zowel de individuele advocaat als de volledige beroepsgroep treedt op als dienstverlener in een openbare dienst van algemeen belang, nl. deze van de rechtsbedeling van algemeen belang in een rechtstaat, met name rechtsbijstand en juridische adviesverlening. Hiertoe is het beroep van advocaat wettelijk georganiseerd en dienen de advocaten zich te houden aan bepaalde deontologische regels.

Artikel 1 van de OVB codex deontologie voor advocaten beschrijft de essentiële plichten van de advocaat als volgt :

“De advocaat oefent zijn beroep op deskundige wijze uit met eerbiediging van het beroepsgeheim, van de essentiële plichten van onafhankelijkheid en partijdigheid, en met het vermijden van belangenconflicten. Hij eerbiedigt de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, die aan het beroep ten grondslag liggen.”

De bovenvermelde tenlasteleggingen houden telkens verband met verklaringen/uitspraken/vermeldingen in de pers, in de media, op social media, op een website. In dat verband kunnen/moeten voormelde tenlasteleggingen ook tegen het licht gehouden worden van sommige bepalingen uit de reglementering in de codex inzake omgang met de media :

“Artikel 156.1 : Met inachtneming van afdeling III.1.7 mag de advocaat in alle omstandigheden, ook in openbare vergaderingen en in de media, publiek gebruik maken van zijn titel en van zijn recht op vrijheid van meningsuiting.

Artikel 156.2 : Hij eerbiedigt daarbij het beroepsgeheim, de principes van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan zijn beroep ten grondslag liggen.

Artikel 156.3 : Hij is zich bewust van zijn bijzondere hoedanigheid van advocaat, waardoor hij een centrale rol inneemt in de rechtsbedeling.

...

Artikel 156.6 : De advocaat verschaft steeds correcte informatie en licht die op serene wijze toe.

...

Artikel 156.10 : De advocaat is verantwoordelijk voor zijn verklaringen in de media."

3.

De codex deontologie bevat geen definitie van bovenvermelde beginselen. De tuchtraad verwijst naar een aantal nuttige definities uit de rechtsleer :

"De plicht tot waardigheid omvat het geheel van regels verbonden aan de goede naam en de faam van het beroep van advocaat en de publieke functie van de advocatuur."

"Met kiesheid wordt bedoeld het ethisch gevoel in het optreden van de advocaat rekening houdende met de wettelijke en deontologische normen, maar ook met de perceptie. Het is het aanvoelen van de advocaat wat in het licht van de wettelijke en deontologische normen gepast is en wat niet."

(Deontologie, handboek voor de advocaat stagiair 2020-2021, Wolters Kluwer, 209-211)

"Zich waardig gedragen is niet zich plechtig of pompeus gedragen, maar wel zich het ambt en het vertrouwen dat de mensen in dat ambt stellen, waardig tonen. De waardigheid is functie van de geloofwaardigheid van de advocatuur."

(STEVENS, Advocatuur, regels en deontologie, Wolters Kluwer, 2015, 798)

4.

Uiteraard geldt voor advocaten, net zoals voor alle andere burgers, het principe van vrijheid van meningsuiting, zoals verwoord in artikel 10 EVRM :

"Eenieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of door te geven, zonder inmenging van overheidswege en ongeacht grenzen. Dit artikel belet niet dat Staten radio-omroep-, bioscoop- of televisie-ondernemingen kunnen onderwerpen aan een systeem van vergunningen.

Daar de uitoefening van deze vrijheden plichten en verantwoordelijkheden met zich brengt, kan zij worden onderworpen aan bepaalde formaliteiten, voorwaarden, beperkingen of sancties, welke bij de wet worden voorzien en die in een democratische samenleving nodig zijn in het belang van 's lands veiligheid, de bescherming van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen, om de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen te voorkomen of om het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht te waarborgen."

Zoals blijkt uit voormeld artikel is dit recht op vrije meningsuiting is niet absoluut. Zo dienen advocaten aldus rekening te houden met de deontologische regels die hiermee verband houden.

Dit wordt goed verwoord in het arrest Morice, gewezen door het EHRM op 23 april 2015 :

“Door hun specifieke statuut nemen advocaten, tussenpersonen tussen de rechtzoekenden en de rechtbanken, een centrale plaats in in de rechtsbedeling. In dat opzicht spelen ze een centrale rol om het vertrouwen van het publiek in de werking van de rechtbanken, wier opdracht fundamenteel is in een democratie en een rechtsstaat, te waarborgen. Uit deze bijzondere rol van advocaten, onafhankelijke professionals, in de rechtsbedeling, vloeien een aantal verplichtingen voort, met name wat hun gedrag betreft.

Hoewel advocaten niet kunnen worden gelijkgesteld met journalisten, geldt de vrijheid van meningsuiting ook voor advocaten. Naast de inhoud van de ideeën en de uitgedrukte informatie omvat deze ook de wijze waarop ze zich uitdrukken. Advocaten hebben aldus met name het recht om zich in het openbaar uit te spreken over de werking van justitie, ook al mag hun kritiek bepaalde grenzen niet overschrijden. Deze grenzen maken deel uit van de gedragsregels die in het algemeen aan de leden van de balie zijn opgelegd.”

5.

Een advocaat staat zijn cliënt bij met raad en daad. Tegelijkertijd dient een advocaat voldoende afstand te bewaren van zijn cliënt. Hij mag zich niet met de cliënt noch met het dossier vereenzelvigen. Dit biedt de advocaat de mogelijkheid om het standpunt van zijn cliënt op duidelijke, correcte en serene wijze te verwoorden, zowel in geschriften als in pleidooien, en zo nodig ook in de media. Daar waar een partij mogelijk (te) emotioneel betrokken is, vormt de advocaat een buffer ter bescherming van zijn cliënt en kan/moet de advocaat op een waardige en serene manier het standpunt van zijn cliënt vertolken.

Eén en ander houdt ook in dat een advocaat niet letterlijk dient te verkondigen wat de cliënt hem opdraagt. Een advocaat is en blijft zelf verantwoordelijk voor de door hemzelf gebruikte bewoordingen. Dus ook wanneer een advocaat de uitdrukkelijke toestemming van zijn cliënt heeft om een bepaald standpunt te verkondigen, dient de advocaat nog steeds zelf de overweging te maken, hierbij steeds rekening houdend met de deontologie, of en in welke bewoordingen hij dit standpunt zal verkondigen.

6.

Wanneer voormelde principes worden toegepast, komt de tuchtraad tot de conclusie dat mr. X zich, naar aanleiding van de feiten waarvoor hij zich dient te verantwoorden, niet waardig en kies gedragen heeft. Hij was zich daarenboven onvoldoende bewust van zijn bijzondere hoedanigheid van advocaat (waarmee hij een centrale rol inneemt in de rechtsbedeling) en zijn tussenkomsten in de media waren niet steeds sereen.

Zowel wanneer de tenlasteleggingen in hun geheel worden genomen, als wanneer deze apart worden beoordeeld, komt de tuchtraad tot het besluit dat de verschillende feiten/gedragingen indruisen tegen de deontologie van de advocaat in het algemeen en tegen de waardigheid en kiesheid in het bijzonder.

7.

De tuchtraad gaat dieper in op de concrete tenlasteleggingen. Voor de weergave van de exacte bewoordingen en/of gedragingen wordt verwezen naar hoofdstuk II Tenlasteleggingen.

a)

De door mr. X op zijn website gehanteerde quote/slogan druist in tegen de beginselen van waardigheid en kiesheid.

De plaatsing van een slogan op een website is een weldoordachte, goed overwogen daad. Mogelijk was deze quote louter humoristisch en als aandachtstrekker bedoeld, zoals mr. X beweert, doch het criterium ter beoordeling is niet wat mr. X met de quote beoogde, maar enkel de quote an sich.

De goede naam van de advocatuur en de verwachte ethische ingesteldheid van ieder advocaat staan in schril contrast met de gebruikte bewoordingen.

b)

Ook de bewoordingen, gehanteerd door mr. X op 8 oktober 2020 in het interview op TV Limburg, en door hem herhaald in Het Belang van Limburg op 19 november 2020, druisen in tegen de deontologie van de advocaat. Dat mr. X als raadsman betrokken was bij een hallucinant horror dossier, en dat hij mogelijk kort na de reconstructie door de pers om commentaar gevraagd werd, biedt geen vrijgeleide om gelijk welke publieke uitspraken te doen. Dat hij hiertoe de uitdrukkelijke en voorafgaande toestemming van zijn cliënten bekwaam, is in casu irrelevant. Zoals reeds aangehaald, bestaat de rol van een advocaat er ook in om op serene wijze te communiceren, en tegelijkertijd dient hij voldoende afstand te bewaren van zijn cliënt. Hij mag zich niet met de cliënt noch met het dossier vereenzelvigen. Een advocaat dient dus niet letterlijk te verkondigen wat de cliënten hem opdragen en blijft zelf verantwoordelijk voor de door hemzelf gebruikte bewoordingen. De door mr. X gebruikte beeldspraak is niet kies en zorgt enkel voor een nodeloze verharding van het debat.

Het is trouwens merkwaardig dat mr. X tijdens zijn verhoor uitdrukkelijk bevestigde dat hij niet bekend was met de artikelen 156.1 en 156.2 van de codex deontologie (inzake advocaat en omgang met de media) (zie stuk 23).

c)

De publieke verklaring in het TV programma "Justice for all" inzake de werkwijze van mr. X in het geval van cliënten die zijn ereloon niet betalen, is evenzeer een schoolvoorbeeld van communicatie die niet strookt met de beginselen van waardigheid en kiesheid van een advocaat.

Volgens mr. X dienen zijn quotes niet enkel gelezen, maar ook bekeken te worden, waarna zal blijken dat deze quotes blijk geven van ironie. De tuchtraad is van oordeel dat de lezing van de quotes volstaat, en dat zelfs de eventuele ironische ondertoon van deze quotes (die

uit de beelden zou kunnen blijken) de tenlastelegging niet onderuit haalt. Het formuleren van dergelijke quotes in verband met het “invorderen” van ereloon van cliënten in een TV programma over advocaten en over het beroep van advocaat is hoe dan ook onaanvaardbaar en druist in tegen de beginselen van de advocatuur. Er kan nogmaals nuttig verwezen worden naar de bovenvermelde definitie inzake kiesheid, waarin sprake is van een ethische ingesteldheid, en ook naar de perceptie.

d)

Wat betreft de TV-beelden met betrekking tot het urineren door Mr. X samen met een collega aan de kant van de openbare weg, stelt hij dat hij zich voor televisie niet anders wil voordoen dan wanneer de camera's niet draaien.

Het optreden van een advocaat zowel in zijn professioneel als in zijn privé leven dient te beantwoorden aan de beginselen van artikel 1 van de codex. Het urineren langs de kant van de openbare weg beantwoordt niet aan deze beginselen. Het doelbewust laten filmen en het laten uitzenden van deze beelden moet eerder beschouwd worden als het opsteken van een middelvinger naar de advocatuur, en heeft weinig te maken met het zich “naturel” voordoen.

Mr. X roept te zijner verdediging nog in dat de uitzending van het TV programma “Justice for all” goedgekeurd was door stafhouder Koninckx. Hieromtrent ondervraagd stelt stafhouder Z als volgt :

“Het fragment van het plassen heb ik zeker niet gezien. Toen ik de volledige afleveringen op televisie heb bekeken, kwam het mij voor dat mij enkel fragmenten zijn voorgelegd waarin zaken of dossiers werden besproken. Dit omdat de nadruk lag op het naleven van het beroepsgeheim, wat overigens correct is gebeurd. Ik heb mr. X evenmin sigaren zien kopen in de fragmenten die mij zijn voorgelegd.

Om die reden twijfel ik ook heel sterk dat het eerste fragment welk u aanhaalt, door mij werd geïmagineerd; meer dan aannemelijk zou ik hier dan wel op hebben gereageerd. Het komt mij voor dat mij niet alle fragmenten zijn voorgelegd; ik heb telkens een link ontvangen van fragmenten uit afleveringen 1 tot en met 4 en ook een link met fragmenten uit aflevering 6. De beelden met betrekking tot aflevering 5 werden aangekondigd, maar zijn mij nooit bezorgd. Volgens mij is het eerste fragment welk u aanhaalt, afkomstig uit aflevering 5.”

Stafhouder Z bevestigt wel dat de fragmenten die zij gezien heeft, haar toestemming hadden.

Er is geen reden om te twijfelen aan de bewoordingen van stafhouder Z. Ten overvloede kan nog verwezen worden naar het schrijven van stafhouder Z dd. 31 januari 2019 aan mr. X naar aanleiding van de op til zijnde TV reeks “Justice for all”, waarin de toestemming tot deelname afhankelijk werd gesteld van tal van voorwaarden, waaronder het respect voor de waardigheid en de regels van het beroep.

e)

Tenslotte is er de post op de Facebookpagina van “Fighters Against Cancer”. Mr. X erkent de bewuste tekst te hebben opgemaakt, en er dus verantwoordelijk voor te zijn, maar hij betwist dat hij de tekst openbaar heeft gemaakt. Naar zijn zeggen ging het enkel om een intern bericht, dat zonder zijn akkoord door een andere beheerder van de facebookpagina publiek werd gemaakt. Mr. X lijkt dus niet te betwisten dat deze tekst, voor zover openbaar, de toets met de algemene beginselen die aan de advocatuur ten grondslag liggen niet kan doorstaan, maar hij verzoekt om te worden vrijgesproken bij gebrek aan enig opzet of nalatigheid.

De gebruikte bewoordingen druisen alleszins in tegen de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen. Meer zelfs, het gaat om het aanzetten tot haat en geweld. De verontwaardiging over de achterliggende feiten is zeer begrijpelijk en wordt algemeen gedeeld, maar biedt andermaal geen vrijgeleide om dergelijke publieke uitspraken te doen.

Stuk 27 van het tuchtdossier bevat de bewuste post op de Facebookpagina. Bovenaan staat vermeld “*bericht van X*”, met daaronder “*X*” en “*Fighters Against Cancer*”. Alles wijst er op dat mr. X wel degelijk zelf en eigenhandig voormelde tekst gepost heeft op de Facebookpagina. De bewering van mr. X, dat een andere beheerder de tekst zou gepubliceerd hebben, wordt niet aannemelijk gemaakt, en er worden hieromtrent geen stukken voorgelegd.

De tuchtraad acht ook deze tenlastelegging bewezen.

IV. SANCTIE

De door mr. X begane feiten/gedragingen en de door hem in het publiek gebruikte bewoordingen zijn ontoelaatbaar in het licht van de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen, en stroken niet met de reglementering inzake omgang met de media.

Uiteraard heeft ieder advocaat zijn eigen stijl en smaak, en uiteraard mag iedere vogel zingen zoals hij gebekt is. Uiteraard geldt ook voor advocaten het recht op vrije meningsuiting, en zijn onafhankelijkheid en partijdigheid essentiële plichten, maar deze rechten en plichten kunnen en moeten onverminderd samengaan met hogervermelde beginselen.

De tuchtraad heeft kennis genomen van de verzachtende omstandigheden, die aangehaald werden door mr. X (blanco tuchtverleden, goede medewerking met het tuchtonderzoek, een vermeende goedkeuring door de stafhouder inzake de uitzending van Justice for all, de geuite verontschuldiging,...). Daarnaast heeft de tuchtraad ook kennis genomen van de zeer lovenswaardige acties en initiatieven die mr. X onderneemt met de groep “Fighters Against Cancer”.

Rekening houdend met deze omstandigheden verleent de tuchtraad aan mr. X de gunst van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling.

**OM DEZE REDENEN
DE TUCHTRAAD VOOR ADVOCATEN VAN DE ORDES VAN HET RECHTSGEBIED VAN HET HOF
VAN BEROEP TE ANTWERPEN,**

Rechtsprekend in tuchtzaken, in eerste aanleg op tegenspraak;

Verklaart de tuchtvervolgning toelaatbaar;

Verklaart de tenlasteleggingen bewezen;

Verleent aan mr. X de gunst van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling gedurende een periode van 5 jaar, ingaande op datum waarop deze beslissing kracht van gewijsde zal bekomen hebben, met als voorwaarde dat tijdens deze periode geen nieuwe tuchtsanctie zou worden opgelopen.

Hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging:

Stafhouder Greet Schreurs advocaat balie Limburg, voorzitter

De assessoren:

Mr. André Gerkens, advocaat balie Limburg

Mr. Dirk Loos, advocaat balie provincie Antwerpen

Mr. Johan De Weerd, advocaat balie provincie Antwerpen

Mr. Dirk Wuyts, advocaat balie provincie Antwerpen

Was aanwezig bij de behandeling:

de secretaris, Mr. Tom Peeters, advocaat balie provincie Antwerpen

Waren aanwezig bij de uitspraak:

Stafhouder Greet Schreurs, voorzitter

Mr. Tom Peeters, secretaris

Aldus gewezen en uitgesproken te Antwerpen op 25 november 2021

Mr. Greet Schreurs,
Voorzitter

Mr. Tom Peeters
Secretaris

Mr. André Gerkens
Assessor

Mr. Dirk Loos
Assessor

Mr. Johan De Weerd
Assessor

Mr. Dirk Wuyts
Assessor